

Szacunki dotyczące nasycenia rynku ubezpieczeniami budynków i lokali mieszkalnych od ryzyka powodzi.

Rafał Mańkowski
Polska Izba Ubezpieczeń

Rodzaje produktów ubezpieczeniowych obejmujących ochroną budynki mieszkalne

Obowiązkowe ubezpieczenie
gospodarstw rolnych

Dobrowolne ubezpieczenia
majątkowe dla klientów
indywidualnych

Dobrowolne ubezpieczenia
budynków wielorodzinnych

Poziom ubezpieczenia gospodarstw rolnych

Liczba/lata	2010	2013	2014	
liczba gospodarstw rolnych *	1 509 148,00	1 429 006,00	1 402 292,00	***
liczba zawartych polis **	1 619 609,00	1 930 816,00	1 689 732,00	
Liczba ubezpieczonych ryzyk	Brak danych	Brak danych	4 141 352,00	
* Źródło: Raport GUS, "Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2013"				
** Źródło: Raporty Kwartalne KNF				
*** Dane szacunkowe				

Na podstawie powyższych danych można przyjąć, że ponad 90% budynków mieszkalnych, wchodzących w skład gospodarstw rolnych jest ubezpieczonych.

Poziom ubezpieczenia gospodarstw rolnych

Tabl. 1. Liczba gospodarstw rolnych w latach 2010 i 2013

Lata	Ogółem	Gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych w ha								
		≤ 1	1 – 2	2 – 3	3 – 5	5 – 10	10 – 15	15 – 20	20 – 50	≥ 50
Ogółem w tysiącach										
2010	1509,1	24,9	300,6	213,3	276,5	346,3	151,5	72,0	97,0	27,0
2013	1429,0	34,4	277,6	199,0	256,3	315,2	141,3	70,2	103,2	31,8
2010 = 100										
2013	94,7	138,2	92,3	93,3	92,7	91,0	93,3	97,5	106,4	117,7
Gospodarstwa indywidualne o powierzchni powyżej 1 ha UR w tysiącach										
2010	1480,2	-	300,5	213,2	276,3	346,1	151,4	71,9	96,6	24,3
2013	1391,1	-	277,5	198,9	256,1	315,0	141,2	70,1	102,9	29,3
2010 = 100										
2013	94,0	-	92,3	93,3	92,7	91,0	93,3	97,5	106,5	120,7

Źródło: Raport GUS „Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2013 r.”

Z powyższej tabeli wynika, że ubywa przede wszystkim gospodarstw małych, poniżej 10 ha. Można przyjąć, że gospodarstwa te (w szczególności o powierzchni poniżej 5 ha) w dużej części charakteryzowały się złą sytuacją finansową. Budynki mieszkalne w tych gospodarstwach mogą być poza systemem ubezpieczeń dobrowolnych i cechować się złym stanem technicznym.

Pokrycie ubezpieczeniami budynków mieszkalnych w 2011 r.

Liczba lokali mieszkalnych - dane spis powszechny 2011	liczba ubezpieczonych lokali na podstawie raportów - ilość lokali (przedmiot ubezpieczenia) w produktach mieszkaniowych łącznie z kanałem bancassurance <i>Zagregowane dane dla wszystkich zakładów ubezpieczeń. Dane dla zakładów, które nie udostępnią danych zostaną oszacowane na podstawie ich udziału w rynku Działu II</i>	
	liczba lokali - Huragan/Silny wiatr	liczba lokali - Huragan i Powódź
7 707 700	1 731 736	1 615 435
Procent ubezpieczonych lokali	22%	21%
Liczba budynków mieszkalnych, jednorodzinnych - dane spis powszechny 2011 pomniejszona o ilość gospodarstw rolnych indywidualnych (Dane GUS 2010)	Liczba ubezpieczonych budynków jednorodzinnych na podstawie raportów - ilość budynków jednorodzinnych (przedmiot ubezpieczenia) w produktach mieszkaniowych łącznie z kanałem bancassurance <i>Zagregowane dane dla wszystkich zakładów ubezpieczeń. Dane dla zakładów, które nie udostępnią danych zostaną oszacowane na podstawie ich udziału w rynku Działu II</i>	
	Liczba budynków jedn - Huragan/Silny wiatr	Liczba budynków jedn - Huragan i Powódź
3 500 052	2 163 156	2 086 938
Procent ubezpieczonych budynków	62%	60%
Ilość budynków mieszkalnych, wielorodzinnych - dane spis powszechny 2011	Ilość ubezpieczonych budynków wielorodzinnych na podstawie raportów: - ilość budynków wielorodzinnych (przedmiot ubezpieczenia) w produktach mieszkaniowych łącznie z kanałem bancassurance; - ilość budynków dla podmiotów posiadających PKD 68.32Z w produktach korporacyjnych i MSP <i>Zagregowane dane dla wszystkich zakładów ubezpieczeń. Dane dla zakładów, które nie udostępnią danych zostaną oszacowane na podstawie ich udziału w rynku Działu II</i>	
	Liczba budynków wielorodz - Huragan/Silny wiatr	liczba budynków wielorodz - Huragan i Powódź
535 100	244 926	253 287
Procent ubezpieczonych budynków wielorodzinnych	46%	47%

Dane z zakładów: TUiR Allianz Polska SA, TU Benefia SA, TU Compensa SA, TU Europa SA, TU Generali SA, TU Gothaer SA, TU Inter Polska SA, Liberty Direct, PZU SA, TUiR Warta SA, STU Ergo Hestia SA, Uniqa, TUW CUPRUM

Struktura produktów ubezpieczeniowych pod względem zakresu ochrony

Pakiet ryzyk:

Ogień, uderzenie pioruna,
eksplozja, upadek statku
powietrznego, powódź,
huragan, zalania i inne
zdarzenia losowe

Ogień, uderzenie pioruna,
eksplozja, huragan

Powódź

Inne ryzyka

Skala szkód spowodowana przez powódzie w 2010 r.

Liczba zgłoszonych szkód – 270 000 PLN

Wartość wypłaconych odszkodowań – PLN 1,678 mld PLN

Implementacja dyrektywy WYPŁACALNOŚĆ II

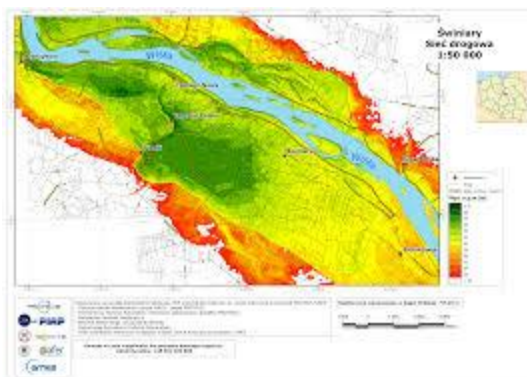
Konieczność ustalania
wymogów kapitałowych

Zasada – im wyższa ekspozycja na
ryzyko katastrof naturalnych , tym
wyższe wymogi kapitałowe;

Działania przystosowawcze polskich zakładów ubezpieczeń

- ☐ Inwestycje w systemy dziedzinowe i infrastrukturę IT
- ☐ Procesy zarządzania jakością danych
- ☐ Metodologia analizy i przetwarzania danych
- ☐ Zakup modeli zewnętrznych
- ☐ Posiłkowanie się modelami dostarczanymi przez reasekuratorów
- ☐ Śledzenie polityki sprzedażowej i cenowej konkurencji

Przeciwnstawne trendy w polityce Państwa

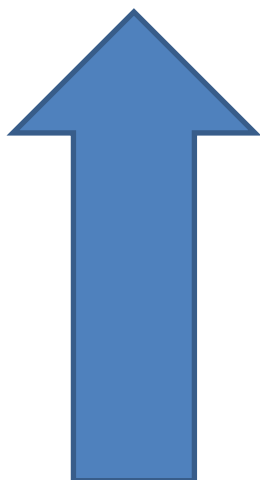
Działania skłaniające zakłady ubezpieczeń do ostrożnego zarządzania ryzykiem powodzi

Zbyt wolne działania Państwa w zakresie polityki planowania przestrzennego; niedoinwestowana infrastruktura wodna

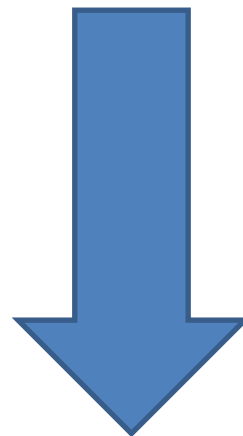
Trendy w rozwoju produktów w kontekście objęcia ochroną ryzyka powodzi

Szeroki zakres ochrony obejmujący domyślnie ryzyko powodzi

Bancassurance

Reglamentowanie ryzyka powodzi przez zakłady ubezpieczeń. Może być ono ubezpieczane w formie dodatkowej opcji lub podlimitu. Lokalizacja miejsca ubezpieczenia podlega weryfikacji

Zachowania konsumentów w przypadku ubezpieczeń majątkowych są podobne, jak w ubezpieczeniach komunikacyjnych; Duża część ubezpieczających wybiera ofertę w oparciu o kryterium najniższej ceny

Produkty indywidualne

Szacunki ubezpieczeń budynków mieszkalnych od ryzyka powodzi w 2014 r.

Liczba lokali mieszkalnych - dane spis powszechny 2011*0,99 + 216196 nowo wybudowanych lokali	liczba ubezpieczonych lokali na podstawie raportów - ilość lokali (przedmiot ubezpieczenia) w produktach mieszkaniowych łącznie z kanałem bancassurance <i>Zagregowane dane dla wszystkich zakładów ubezpieczeń. Dane dla zakładów, które nie udostępnią danych zostaną oszacowane na podstawie ich udziału w rynku Działu II</i>	
	Liczba lokali - Huragan/Silny wiatr	Liczba lokali - Huragan i Powódź
7 846 819	2 077 660	1 633 952
Procent ubezpieczonych lokali	26%	21%
Liczba budynków mieszkalnych, jednorodzinnych - dane spis powszechny 2011 pomniejszona o ilość gospodarstw rolnych indywidualnych (Dane GUS 2010) - 3% z tytułu amortyzacji w latach 2012-2014 +(22520*0,7) nowo wybudowanych budynków	Liczba ubezpieczonych budynków jednorodzinnych na podstawie raportów - ilość budynków jednorodzinnych (przedmiot ubezpieczenia) w produktach mieszkaniowych łącznie z kanałem bancassurance <i>Zagregowane dane dla wszystkich zakładów ubezpieczeń. Dane dla zakładów, które nie udostępnią danych zostaną oszacowane na podstawie ich udziału w rynku Działu II</i>	
	Liczba budynków jedn - Huragan/Silny wiatr	Liczba budynków jedn - Huragan i Powódź
3 552 564	2 320 670	2 085 495
Procent ubezpieczonych budynków	65%	59%
Liczba budynków mieszkalnych, wielorodzinnych - dane spis powszechny 2011 + budynki wybudowane w latach 2012 - 2014	Liczba ubezpieczonych budynków wielorodzinnych na podstawie raportów: - ilość budynków wielorodzinnych (przedmiot ubezpieczenia) w produktach mieszkaniowych łącznie z kanałem bancassurance; - ilość budynków dla podmiotów posiadających PKD 68.32Z w produktach korporacyjnych i MSP <i>Zagregowane dane dla wszystkich zakładów ubezpieczeń. Dane dla zakładów, które nie udostępnią danych zostaną oszacowane na podstawie ich udziału w rynku Działu II</i>	
	Liczba budynków wielorodz - Huragan/Silny wiatr	Liczba budynków wielorodz - Huragan i Powódź
541 100	250 926	233 358
Procent ubezpieczonych budynków wielorodzinnych	46%	43%

Ogólnie rośnie liczba ubezpieczonych budynków i lokali mieszkalnych, jednak spada liczba ubezpieczanych nieruchomości od ryzyka powodzi. Można przypuszczać, że w następnych latach ta tendencja będzie się nasilać w razie braku działań państwa i samorządów mających na celu prewencję i ograniczenie skutków powodzi.

Zachowania konsumenckie oraz coraz lepsza wiedza zakładów dotycząca zagrożenia powodziowego spowoduje, że ubezpieczenie ryzyka powodzi na terenach charakteryzujących się średnim i wysokim prawdopodobieństwem będzie droższe niż obecnie, a w przypadku terenów o wysokiej częstotliwości występowania powodzi i podtopień ubezpieczający mogą mieć poważne problemy z uzyskaniem odpowiedniej oferty ubezpieczeniowej.

Czynnikiem, który będzie powodował awersję zakładów do ryzyka powodzi, będą wymogi kapitałowe obliczane zgodnie z zasadami określonymi w systemie WYPŁACALNOŚĆ II. Na zachowanie rynku duży wpływ będą mieć przyszłe działania organu nadzoru w zakresie kontroli i akceptacji modeli wewnętrznych oraz polityk zakładów w zakresie zarządzania ryzykiem powodzi.

Nakładanie się dwóch przeciwstawnych zjawisk, to jest zagospodarowywania terenów zagrożonych ryzykiem powodzi oraz ograniczania oferty ubezpieczeń dla właścicieli i posiadaczy nieruchomości zlokalizowanych na tych terenach (będących w dużej mierze również skutkiem działalności państwa), może prowadzić do poważnych problemów społecznych w razie wystąpienia powodzi na znacznych obszarach kraju. Dla budżetu państwa oznaczać będą olbrzymie wydatki na pomoc dla poszkodowanej ludności.